EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 4.3.2024
COM(2024) 96 final

2024/0053 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 - april 2028, de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 - april 2028, het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen en het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland

(Voor de EER relevante tekst)

TOELICHTING

Krachtens de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (hierna "de EER-overeenkomst" genoemd) kunnen IJsland, Liechtenstein en Noorwegen (hierna "de EER-EVA-staten" genoemd) ten volle deelnemen aan de interne markt. In samenhang hiermee hebben deze drie landen sinds de inwerkingtreding van de EER-overeenkomst in 1994 ook bijgedragen tot de vermindering van economische en sociale ongelijkheden in de Europese Economische Ruimte overeenkomstig artikel 115 van de EER-overeenkomst. Daarnaast heeft Noorwegen bijgedragen via een afzonderlijk Noors financieel mechanisme. De meest recente financiële mechanismen zijn op 30 april 2021 verstreken[1].

Aangezien het nog steeds noodzakelijk is om de economische en sociale ongelijkheden binnen de Europese Economische Ruimte te verminderen, heeft de Raad de Commissie op 20 mei 2021 gemachtigd om onderhandelingen te openen met IJsland, Liechtenstein en Noorwegen over de toekomstige financiële bijdragen van de EER-EVA-staten ter verbetering van de economische en sociale cohesie in de Europese Economische Ruimte[2]. De formele onderhandelingen werden geopend op 16 juni 2022. Gelijktijdig, maar volledig losstaand van de onderhandelingen over de financiële mechanismen werd een aanvang gemaakt met de herziening van de protocollen met betrekking tot de handel in vis tussen respectievelijk de EU en IJsland en de EU en Noorwegen op basis van de herzieningsclausule van de aanvullende protocollen bij de vrijhandelsovereenkomsten met IJsland en Noorwegen[3].

Deze onderhandelingen werden door de onderhandelaars afgerond met de parafering van volgende documenten op 30 november 2023:

- de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 – april 2028 (hierna "de overeenkomst inzake een financieel mechanisme van de EER" genoemd);
- de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 – april 2028 (hierna "de overeenkomst met Noorwegen" genoemd);
- het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen (hierna "het Noorwegenprotocol" genoemd); en
- het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland (hierna "het IJslandprotocol" genoemd).

Het bijgaande voorstel heeft betrekking op de ondertekening en de voorlopige toepassing van de overeenkomst inzake een financieel mechanisme van de EER, de overeenkomst met Noorwegen, het Noorwegenprotocol en het IJslandprotocol.

De overeenkomst inzake een financieel mechanisme van de EER en de overeenkomst met Noorwegen voorzien samen in een financiële bijdrage van de EER-EVA-staten aan de economische en sociale cohesie in de EER ten belope van 3,268 miljard euro voor de periode mei 2021 - april 2028. Het resultaat weerspiegelt de onderhandelingsrichtsnoeren van de Raad, waarin werd verzocht om a) een verhoging van de financiële bijdragen van de EER-EVA-staten; b) de toepassing van de verdeelsleutel van het Cohesiefonds van de EU; c) de afstemming van de looptijd van de nieuwe financieringsmechanismen met de EU-

[1] PB L 141 van 28.5.2016, blz. 3 en 11.
[2] Document 8365/21 ADD 1 van de Raad.
[3] PB L 141 van 28.5.2016, blz. 18 en 22.

cohesiebeleidsinstrumenten (2021-2027); d) de opname van groene doelstellingen in de ondersteunde prioriteiten; en e) efficiëntere uitvoeringsprocessen voor de toekomstige mechanismen.

Tegelijkertijd zijn ook de bilaterale handelsprotocollen voor vis met IJsland en Noorwegen herzien. Er worden nieuwe concessies verleend voor de periode mei 2021 – april 2028. De concessies zijn gebaseerd op de vorige protocollen voor de periode 2014-2021 en staan in verhouding tot het bedrag van de financiële bijdragen. Er wordt flexibiliteit geboden met betrekking tot de overdracht van onbenutte quota aan het einde van de periode. Noorwegen zal ook de doorvoerregeling voor EU-vaartuigen die vangsten in Noorwegen aanlanden, vernieuwen.

Om een snelle uitvoering en uitbetaling van de financiële bijdragen en het gebruik van de tariefconcessies mogelijk te maken, moeten de overeenkomsten en protocollen voorlopig worden toegepast vanaf de in de artikelen ervan vastgestelde data, in afwachting van de voltooiing van de procedures voor de ratificatie, sluiting en inwerkingtreding ervan.

De Commissie acht de resultaten van de onderhandelingen bevredigend en stelt de Raad derhalve voor het bijgevoegde besluit betreffende de ondertekening en de voorlopige toepassing van het financieel mechanisme van de EER, de overeenkomst met Noorwegen, het Noorwegenprotocol en het IJslandprotocol vast te stellen.

Zoals gebruikelijk is bij de wijziging van specifieke elementen van bestaande internationale overeenkomsten, wordt voorgesteld de desbetreffende artikelen van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie te gebruiken als rechtsgrondslag voor de ontwerpbesluiten, namelijk artikel 175, derde alinea, VWEU voor de overeenkomsten betreffende de financiële bijdragen aan de economische en sociale cohesie, en artikel 207, VWEU voor de protocollen inzake de handel in vis. Bovendien wordt artikel 218, lid 5, VWEU niet alleen genoemd als rechtsgrondslag voor de ondertekening van deze overeenkomsten, maar ook voor de voorlopige toepassing ervan.

2024/0053 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 - april 2028, de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 - april 2028, het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen en het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland

(Voor de EER relevante tekst)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 175, derde alinea, en artikel 207, in samenhang met artikel 218, lid 5,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Het blijft noodzakelijk de economische en sociale verschillen binnen de Europese Economische Ruimte te verminderen, en derhalve dient een nieuw mechanisme voor de financiële bijdragen van de EER-EVA-staten en een nieuw financieel mechanisme van Noorwegen te worden ingesteld.

(2) Op 20 mei 2021 heeft de Raad de Commissie gemachtigd onderhandelingen te openen met IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen over een overeenkomst inzake de toekomstige financiële bijdragen van de EER-EVA-staten aan de economische en sociale cohesie in de Europese Economische Ruimte. De Commissie heeft namens de Europese Unie onderhandeld over een Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 - april 2028. Dit financieel mechanisme wordt opgenomen in een nieuw Protocol nr. 38 quinquies bij de EER-overeenkomst. De Commissie heeft ook namens de Europese Unie onderhandeld over een Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 - april 2028.

(3) Het financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 – april 2028 en het financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 – april 2028 zullen bijdragen tot het verkleinen van de economische en sociale verschillen in de Europese

Economische Ruimte en tot de versterking van de betrekkingen tussen de EER-EVA-staten en de begunstigde staten.

(4) De bijzondere bepalingen inzake de invoer in de EU van bepaalde vis en visserijproducten van oorsprong uit IJsland en Noorwegen, die zijn opgenomen in de aanvullende protocollen bij hun respectieve vrijhandelsovereenkomsten met de Europese Economische Gemeenschap[4], zijn op 30 april 2021 verstreken en dienen overeenkomstig artikel 1 van die protocollen te worden herzien. De Commissie heeft derhalve onderhandeld over nieuwe Aanvullende Protocollen bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen en bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland.

(5) De hierboven vermelde overeenkomsten en protocollen voorzien in voorlopige toepassing in afwachting van de inwerkingtreding.

(6) De overeenkomsten en protocollen, onder voorbehoud van de sluiting ervan op een latere datum, moeten allen namens de Europese Unie worden ondertekend en voorlopig worden toegepast,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De ondertekening van de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 – april 2028, de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 – april 2028, het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen en het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland, worden hierbij namens de Unie goedgekeurd, onder voorbehoud van de sluiting van die overeenkomsten en protocollen.

De tekst van de te ondertekenen overeenkomsten en protocollen is aan dit besluit gehecht.

Artikel 2

Het secretariaat-generaal van de Raad stelt het volmachtinstrument op waarbij de persoon (personen) die daartoe door de onderhandelaar is (zijn) aangewezen, machtiging wordt verleend de overeenkomsten en protocollen onder voorbehoud van de sluiting ervan, te ondertekenen.

Artikel 3

Onder voorbehoud van de sluiting op een latere datum, en in afwachting van de inwerkingtreding, worden de Overeenkomst tussen de Europese Unie, IJsland, het Vorstendom Liechtenstein en het Koninkrijk Noorwegen betreffende een financieel mechanisme van de EER voor de periode mei 2021 – april 2028 en de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie betreffende een financieel mechanisme van Noorwegen voor de periode mei 2021 – april 2028, overeenkomstig respectievelijk artikel 3, en artikel 10, lid 3, van de betreffende overeenkomsten, voorlopig toegepast vanaf de eerste dag van de eerste maand volgend op de neerlegging van de laatste kennisgeving.

[4] PB L 141 van 28.5.2016, blz. 18 en 22.

Onder voorbehoud van de sluiting op een latere datum, en in afwachting van de inwerkingtreding, wordt het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Koninkrijk Noorwegen overeenkomstig artikel 5, lid 3, van het Protocol voorlopig toegepast vanaf de eerste dag van de derde maand volgend op de neerlegging van de laatste kennisgeving.

Onder voorbehoud van de sluiting op een latere datum, en in afwachting van de inwerkingtreding, wordt het Aanvullend Protocol bij de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en IJsland overeenkomstig artikel 4, lid 3, van het Protocol voorlopig toegepast vanaf de eerste dag van de derde maand volgend op de neerlegging van de laatste kennisgeving.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op ….

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter